

25. Хилько В. О. Соціалістична власність // Українська радянська енциклопедія [в 11 т.] / Вид. 2. - К. : Гол. ред. УРЕ, 1983. – Том 10. - 544 с.
26. Хозяйственный расчёт [Электронный ресурс] : Большая советская энциклопедия : в 20 т. – М. : Советская энциклопедия, 1969-1978. – Режим доступа : [//dic.academic.ru/dic.nsf/bse/147632/](http://dic.academic.ru/dic.nsf/bse/147632/)
27. Хомин П. Я. Капітал чи фонд: еволюція розуміння облікових категорій на тлі ідей Й. Шумпетера // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2011. – Вип. 579-580. Економіка. – с. 83-85.
28. Хомин П. Я. Теорія бухгалтерського обліку чи її імітація? // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці: зб. тез та доповідей I Міжн. наук.-практ. інтернет-конференції (21.02.2013 р.; м. Київ) / Відпов. за вип. Б. В. Мельничук. – К.: ТОВ «Всеукр. ін-т права і оцінки», 2013. – с. 106-110.
29. Бухгалтерский учет, контроль и анализ: социальные ориентиры: Результаты научных исследований проблем бухгалтерского учета и контроля Житомирской научной бухгалтерской школы: монография / [Ф. Ф. Бутынец и др.]; под общей ред. [и с предисл.] Ф.Ф. Бутынца. – Житомир: ЖГТУ, 2008. – 484 с.
30. Gaffkin, Michael. Creating a Science of Accounting: accounting theory to 1970. Faculty of Commerce-Accounting & Finance Working Papers, 2005, 49.

17.09.2015

УДК 336.6

Липінська А. М.

студентка 5 курсу магістерської програми «Фінансовий контролінг»
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»

Котенко Т. Ю.

к.е.н., старший викладач кафедри корпоративних фінансів і контролінгу
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. В роботі розглянуто сутність, мету здійснення моніторингу фінансової звітності підприємства та його місце в системі контролінгу як основного елемента інформаційного забезпечення підприємств, що є основою для прийняття ефективних управлінських рішень в умовах сучасної жорсткої конкуренції. Наведено основні принципи, функції та етапи впровадження системи фінансового моніторингу на підприємстві. Проаналізовано складові та основні методики моніторингу фінансової звітності підприємства. Виявлені проблеми та обґрунтовано пропозиції щодо напрямів удосконалення організації системи моніторингу фінансової звітності.

Ключові слова: моніторинг фінансової звітності, фінансовий моніторинг, фінансовий контролінг, корпоративні інформаційні системи.

ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ОРГАНИЗАЦИИ СИСТЕМЫ МОНИТОРИНГА ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ НА СОВРЕМЕННОМ ПРЕДПРИЯТИИ

Аннотация. В работе рассмотрены сущность, цель осуществления мониторинга финансовой отчетности предприятия и его место в системе контроллинга, как основного элемента информационного обеспечения предприятий, которое является основой для принятия эффективных управленческих решений в условиях современной жесткой конкуренции. Приведены основные принципы, функции и этапы внедрения системы финансового мониторинга на предприятии. Проанализированы составляющие и основные методики мониторинга финансовой отчетности предприятия. Выявлены проблемы и обоснованы предложения по направлениям совершенствования организации системы мониторинга финансовой отчетности.

Ключевые слова: мониторинг финансовой отчетности, финансовый мониторинг, финансовый

WAYS OF IMPROVING THE ORGANIZATION OF FINANCIAL STATEMENTS' MONITORING SYSTEM IN THE MODERN ENTERPRISE

Abstract. The paper discusses the essence, the purpose of company's financial reporting monitoring, as a basic element of information support of enterprises, and its place in the system of controlling which is the basis for effective management decisions in today's fierce competition. The basic principles, functions and stages of implementation of the system of financial monitoring in the enterprise are represented. The article analyzes the composition and the basic methods for the financial statements monitoring. It identifies issues and justifies proposals on ways to improve the organization of the system of financial reporting monitoring.

Keywords: monitoring of financial statements, financial monitoring, financial controlling, corporate information systems.

Вступ: В сучасних умовах, коли фінансові відносини господарюючих суб'єктів стають все більш складними та багатограними, питання високоефективного корпоративного фінансового управління підприємством стає дедалі більш гострим та актуальним. Якість фінансових рішень, що приймаються на підприємстві визначає його майбутній розвиток, тому дуже важливо щоб на підприємстві існувала ефективна система інформаційно-методичної підтримки та координації окремих підсистем управління. Виконати ці функції повноцінно може якісно організована система фінансового контролінгу.

Контролінг є компонентом управління, забезпечує його інформацією для координації, організації і регулювання об'єктів. Щоб досягнути цілей оптимізації фінансових рішень і максимізації вартості компанії фінансовий контролер оперує технологіями бюджетування, стратегічного планування, управлінського обліку, фінансової діагностики, ризик-менеджменту, фінансової комунікації, внутрішнього консалтингу та контролю. Таким чином для удосконалення управління фінансовою діяльністю на підприємстві потрібно організувати систему моніторингу фінансової звітності в контексті фінансового контролінгу [1]. Моніторинг фінансової звітності здійснює інформаційне забезпечення прийняття рішень в цілях оптимального використання власних можливостей, об'єктивної оцінки сильних та слабких сторін підприємства, а також для попередження банкрутства та кризових ситуацій.

Розв'язанню теоретичних і методологічних завдань моніторингу фінансової звітності присвячені дослідження таких вітчизняних вчених: Соколової О.Б., Островської О.А, Бутинця Ф.Ф., Голова С.В., Дем'яненко М.Я., Кірейцева Г.Г., Савчука В.К., Сопка В.В., Слободяна В.Д., Шевчука В.О., Хомина П.Я., Чижевської Л.В. та інших.

Слід відмітити, що тема моніторингу фінансової звітності в процесі прийняття фінансових рішень повністю не досліджена вітчизняними науковцями. Обрана тема є надзвичайно актуальною і потребує подальших науково-теоретичних розробок.

Постановка завдань. Метою статті є обґрунтування й практична розробка механізмів моніторингу фінансової звітності підприємства в системі фінансового контролінгу, які дозволять своєчасно виявляти відхилення фактичних результатів від передбачуваних, визначати причини відхилень, а також розробляти пропозиції щодо коригування окремих напрямів фінансової діяльності з метою її нормалізації та підвищення ефективності. При вирішенні поставлених задач в дослідженні використані загальнонаукові методи: аналізу і синтезу; порівняльних характеристик, а також методи групування, деталізації, вибіркового та власне спостереження.

Результати. Підприємницька діяльність на сучасному етапі розвитку економіки все більше знаходиться у залежності від фінансово-економічної інформації для прийняття фінансових рішень. Якість цієї інформації впливає на ефективність прийнятих фінансових рішень, результати діяльності підприємства. При цьому більше значення надається повноті, достовірності та прозорості інформації, джерелом якої є звітність.

Система моніторингу фінансової діяльності - це розроблений на підприємстві механізм здійснення постійного спостереження за найважливішими поточними результатами цієї діяльності в умовах нестабільної кон'юнктури фінансового ринку з одночасним розробленням декількох альтернативних варіантів рекомендацій для прийняття остаточного управлінського рішення.

Процес фінансового моніторингу включає такі етапи: постановка мети; планування спостереження; збирання, групування й узагальнення інформації; аналіз і оцінювання параметрів господарської діяльності, визначення її сильних та слабких сторін; підготовка рекомендацій для ухвалення управлінських рішень, їх коректування й удосконалення рекомендацій щодо прийняття управлінських рішень; контроль результатів дій і формування інформації для подальшого спостереження й використання [1, с. 322].

Оскільки система моніторингу фінансової звітності підприємства є органічною частиною (підсистемою) системи його фінансового моніторингу, то він має відповідати загальним принципам її функціонування, а саме:

- достатності інформації: в кожній окремій системі повинна використовуватися тільки відома інформація з необхідною точністю для моделювання результатів діяльності

підприємства;

- наступності: кожна наступна підсистема не повинна порушувати властивостей об'єкта і критеріїв, установлених системі вищого рівня;
- вірогідності й порівнянності інформації, що дає змогу забезпечити результати, наближені до реальних;
- імовірності помилок, що дозволяє відслідковувати помилки, що виникають у процесі оцінки або моделювання, а також у межах розробленої моделі оцінювати ризик можливої помилки та її наслідки, виробляти основні методи реагування на цю виниклу помилку;
- комплексності: взаємозумовленості і пропорційної взаємоузгодженості розвитку системи як єдиного цілого, що забезпечує зв'язок усіх підсистем і елементів.

Джерелом вихідної інформації, має слугувати лише фінансова звітність підприємства - для досягнення порівнянності результатів періодичної та постійної оцінки фінансового стану і визначення ефективності системи моніторингу [2, с. 40-41].

Фінансова звітність - це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період. Фінансова звітність повинна бути правдивою, повною і неупередженою, складеною відповідно до національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, які не суперечать міжнародним стандартам [3].

Головною метою вдосконалення організації системи моніторингу фінансової звітності є своєчасне виявлення та усунення недоліків у фінансовій діяльності підприємства, пошук резервів зміцнення фінансового стану підприємства та його платоспроможності.

При цьому першочерговим завданням моніторингу фінансової звітності повинно бути:

- загальна оцінка фінансового стану та чинників, що його зумовлюють;
- вивчення змін обсягу, структури і динаміки майна (капіталу) підприємства, зокрема - мобільних (обігових) активів, відносних показників управління активами;
- аналіз змін структури власних та залучених коштів і на основі цього оцінка рівня раціональності формування джерел фінансової діяльності підприємства та його ринкової стійкості;
- оцінка фінансової незалежності підприємства від зовнішніх джерел;
- оцінка платоспроможності підприємства;
- оцінка грошового потоку;
- аналіз показників результативності підприємства;

Функціонування підприємства супроводжується безперервним кругообігом коштів, який здійснюється у вигляді витрат ресурсів і одержання доходів, їхнього розподілу і використання. При цьому визначають джерела коштів, напрямки та форми фінансування, оптимізується структура капіталу, проводяться розрахунки з постачальниками матеріально-технічних ресурсів, покупцями продукції, державними органами (сплата податків), персоналом підприємства тощо. Всі результати цих процесів відображаються у фінансовій звітності і удосконалення моніторингу фінансової звітності є першочерговим завданням для більшості підприємств.

На нашу думку, потрібним є впровадження комплексного механізму моніторингу фінансової звітності, при цьому слід використовувати елементи контролінгу, формуючи центри відповідальності. Це комплексний механізм постійного спостереження за контрольованими показниками, визначення розмірів відхилень фактичних результатів від передбачених і виявлення причин цих відхилень. Побудова комплексної моделі моніторингу фінансової звітності на підприємстві включає основні види робіт, які ми розглядаємо нижче (рис. 1).

1. Побудова системи інформативних звітних показників, заснована на даних різного виду обліку. Така система є первинною інформаційною базою спостереження, яка потрібна для подальшого розрахунку агрегованих показників підприємства, що характеризують його діяльність.

2. Розробка системи узагальнюючих аналітичних показників, що відображають фактичні результати досягнення раніше передбачених кількісних стандартів, яка забезпечує повну порівнянність встановлених стандартів і контрольованих аналітичних показників, використовує алгоритми їх розрахунку на основі первинної інформаційної бази і методів аналізу.

3. Визначення показників і структури форм звітів виконавців, що формують систему носіїв контрольних показників, які містять наступну інформацію:

- фактичне значення контрольованого показника;
- розмір відхилення показника від передбаченого;
- «розкладання» розміру відхилення відповідно до структури детермінуючих чинників;
- виявлення причин відхилень за інтегрованими й окремими показниками;
- виявлення осіб або структурних підрозділів, діяльність яких викликає відхилення аналізованих показників;
- встановлення відповідності між контрольним звітом і планом (бюджетом).

4. Визначення контрольних періодів по кожному виду діагностики і контролю для кожної групи показників.

Рис.1. СИСТЕМА КОМПЛЕКСНОЇ МОДЕЛІ МОНІТОРИНГУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

5. Встановлення розмірів відхилень фактичних результатів контрольованих показників від встановлених стандартів в абсолютних і відносних величинах (позитивне відхилення, негативне «допустиме» відхилення, негативне «критичне» відхилення);

6. З'ясування основних причин прояву відхилень фактичних контрольованих показниках від визначених меж здійснюється в цілому по фірмі і у розрізі окремих «центрів відповідальності». Формування системи алгоритмів дій є завершальним етапом побудови моделі. Охарактеризуємо основні можливі алгоритми:

- «Нічого не робити» (використовується, коли величина відхилень є позитивною або значно менша від негативного «допустимого» відхилення);

- «Усунути відхилення» (передбачає процедури пошуку і реалізації резервів по забезпеченню виконання цільових, планових або нормативних показників, при цьому резерви розглядаються в розрізі різних аспектів діяльності підприємства і його окремих операцій);

- «Змінити систему показників» (реалізується тоді, коли можливості нормалізації окремих аспектів діяльності підприємства обмежені або взагалі відсутні; у цьому випадку за результатами моніторингу, діагностики вносяться пропозиції щодо коригування системи цільових стратегічних нормативів, показників).

Моніторинг фінансової звітності повинен бути одним з основних інструментів управління підприємством, а саме засобом інформаційно-методичного забезпечення здійснення координації і сприяння системам планування, контролю реалізації економічної політики та її інформаційної прозорості.

Функціонування системи моніторингу фінансової звітності неможливе без інформаційного забезпечення, тобто наявності сукупності оброблених даних про стан об'єкта. Інформаційні ресурси відіграють важливу роль у наданні відомостей про прийняття рішень і є одним із чинників, які забезпечують зниження витрат виробництва та підвищення його ефективності в цілому.

Підприємства все частіше вдаються до допомоги сучасних інформаційних систем і технологій, аби стежити за зовнішніми і внутрішніми потоками інформації, використовувати її для аналізу, прогнозування, ухвалення управлінських рішень.

Сучасний рівень організації й підтримки бізнес-процесів підприємства в системі фінансового контролінгу потребує оперативної обробки й подальшого аналізу великих обсягів різної інформації. Технічне забезпечення рішення фінансових задач здійснюється, як правило, з використанням гнучко налаштованих корпоративних інформаційних систем.

Корпоративна інформаційна система (KIC) – це управлінська ідеологія, що поєднує бізнес-стратегію підприємства і передові інформаційні технології, вона призначена для комплексної автоматизації всіх видів господарської діяльності великих і середніх підприємств, у тому числі корпорацій, що складаються з групи компаній, які вимагають єдиного управління. При цьому «корпоративність» у терміні KIC означає відповідність системи вимогам великої фірми, що має складну структуру, велику кількість взаємодіючих компонентів з ієрархічністю підпорядкування цілей їх діяльності загальній меті усієї системи. Інформаційні системи окремих підрозділів фірми (фінансових, виробничих, маркетингових та ін.) не можуть претендувати на корпоративні. Тільки повнофункціональна система може дійсно бути охарактеризована як KIC [4, с. 4].

На базі сучасних комп'ютерних технологій на початку 90-х років минулого століття було створено покоління систем управління, іменоване ERP (Enterprise Resource Planning - планування ресурсів підприємства, тобто системи управління ресурсами). Такі системи надають можливість працювати на інтегрованому інформаційному полі безлічі віддалених користувачів, що забезпечує максимальний ефект при управлінні крупними виробництвами і корпораціями.

ERP- системи – це набір інтегрованих програм, які комплексно, в єдиному інформаційному просторі підтримують всі основні аспекти управлінської діяльності підприємств – планування ресурсів (фінансових, людських, матеріальних) для виробництва товарів (послуг), оперативне управління виконанням планів (включаючи постачання, збут, ведення договорів), всі види обліку, а також аналіз результатів господарської діяльності.

Основними вимогами, що висуваються до сучасних ERP-систем є: централізація даних у єдиній базі, близький до реального часу режим роботи, збереження загальної моделі управління для підприємств будь-яких галузей, підтримка територіально-розрізнених структур, підтримка різних систем обліку, численних валют і мов (що дуже важливо для транснаціональних компаній).

Родоначальником ринку ERP-систем стала німецька компанія SAP AG (Systems Applications Products) з продуктом R/3.

Вибір систем, які пропонуються на ринку України, великий. Серед них варто назвати такі:

- програмні продукти закордонних компаній, що відповідають вимогам світового рівня: Oracle Database, SAP R/3, iScala, Baan IV, Microsoft Dynamics AX/NAV, SyteLine, Maconomy, IFS Applications;

- корпоративні інформаційні системи країн СНГ: 1С:Предприятие 8.0, Галактика-ERP, Монолит SQL;

- українські програмні рішення: BS Integrator, DeloPro, GMS Office Tools, GrossBee XXI, IT-Предприятие, SVOD, Бизнес-Эксперт, Парус-Предприятие, Флагман, СФЕРА/5, PDS, ИС-ПРО, Виртуоз.

Найбільші компанії в світі (їх кількість сягає двох тисяч) використовують в середньому 49 різних видів програмного забезпечення і витрачають близько 24 мільярдів доларів, щоб забезпечити взаємозв'язок різних систем. Зараз на світовому ринку близько 500 систем, які відповідають стандартам ERP. За оцінками фахівців, кількість успішно впроваджених інформаційних систем даного класу на вітчизняних підприємствах близько 300 [5].

З досвіду впровадження подібних проектів зарубіжними підприємствами, в результаті підвищення прибутку становить близько 10%-15%. Згідно зі статистикою американського товариства по управлінню виробничими запасами APICS, впровадження сучасної ERP системи може забезпечити таку віддачу: зниження обсягів матеріальних запасів на 30-45%, скорочення витрат на придбання і зберігання сировини і матеріалів на 10-15%, зниження обсягу короткострокових фінансових ресурсів на 10-15%, збільшення оборотності грошових коштів на 3-5%, підвищення якості інформації для прийняття рішень на 20% та інше [6].

При прийнятті рішення щодо впровадження на підприємстві КІС службі контролінгу варто звернути увагу на такі параметри, як розмір, структура й тип бізнесу, терміни, вартість й ресурси, необхідні для впровадження й подальшої підтримки програмного продукту, можливості системи щодо адаптації до потреб бізнесу на етапі впровадження й в міру зміни структури і бізнес-процесів компанії (гнучкість системи), наявність і доступність в Україні спеціалістів, а також перспективи розвитку системи й надійність постачальника.

Українська практика показує, що результати автоматизації управлінського та фінансового обліку часто не виправдовують очікувань. Причиною цього, на думку експертів, є неадекватне розуміння ролі автоматизації в підвищенні ефективності системи управління підприємством. Досвід вітчизняних суб'єктів господарювання засвідчує, що головна проблема виникає ще до початку написання концептуального плану проекту впровадження системи. Помилково вважається, що достатньо реалізувати проект автоматизації для успішного створення системи управління. Навіть найсучасніша програма з найбільшим набором варіантів функціональних можливостей представляє собою всього лише інструмент для роботи з інформацією, а ефективність її застосування визначається не якістю самого продукту, а компетентністю користувача [7, с. 320]. Тому варто прислухатись до порад, що стосуються прийняття рішення про впровадження та подальше успішне використання ERP SAP R/3 у фінансово-господарській діяльності компанії, від фахівців, які стали першими, хто ризикнув запустити реалізацію проекту автоматизації на базі ERP SAP R/3. Значну увагу слід також приділяти методикам моніторингу фінансової звітності. Треба відмітити, що на сьогодні існують різні методики моніторингу фінансової звітності підприємств: авторські та офіційні, які затверджуються державними інституціями і є обов'язковими для використання в чітко визначених ситуаціях. Але офіційні методики мають певні недоліки, одна з найбільш значних, на нашу думку, - це врахування лише двох форм при здійсненні моніторингу фінансової звітності. Крім того, методики не враховують особливостей сфери діяльності об'єкта аналізу: нормативні значення показників для підприємств усіх галузей є однаковими.

Дотримуючись принципів системного підходу, необхідно перейти до використання для аналізу не окремих коефіцієнтів, а їх поєднань, для чого коефіцієнти треба об'єднати в блоки відповідно до їх економічного змісту. Опираючись на принцип ієрархічності, можна об'єднати блокові оцінки в цілісну систему комплексної оцінки фінансового стану підприємства. З позиції принципу цілісності є підстави припускати, що узагальнений показник дасть оцінку, яка якісно перевершує сукупність коефіцієнтів, котрі входять у цей блок.

Найбільш ефективна методика моніторингу фінансової звітності, на нашу думку, передбачає здійснення комплексного аналізу фінансового стану із використанням наступних методів: створення рангу за допомогою ряду показників, кластерного аналізу, матричного методу, методу бальних оцінок, методу порівняльної рейтингової оцінки, методу рейтингового фінансового аналізу тощо [8, с. 341].

Висновки. Таким чином, на основі втілення заходів, описаних вище, а саме шляхом використання корпоративних інформаційних систем, та новітніх методів комплексної оцінки фінансового стану, що ґрунтуються на застосуванні поєднань коефіцієнтів, на сучасних підприємствах стане можливим забезпечення ще більш ефективного корпоративного управління, саме через вдосконалення системи моніторингу фінансової звітності. Адже на жаль сьогодні українські підприємства не приділяють достатню увагу цьому аспекту та застосовують інформаційні системи без попередніх консультацій із грамотним фахівцем, також застосовуючи у своїй практиці лише класичні методи моніторингу, котрі не відображають реальної картини для прийняття ефективних рішень.

Список використаних джерел:

1. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2000. — 412 с.
2. Плікус І.Й. Система моніторингу для фінансового прогнозу діяльності підприємства // Фінанси України. — 2003. — №4. — С. 35-44.
3. П(С)БО № 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 зі змінами і доповненнями
4. Літнарів Р.М. Платформи корпоративних інформаційних систем. Курс лекцій. МЕНУ, Рівне, 2012.- 130 с
5. ERP системы. Современное планирование и управление ресурсами предприятия. Выбор, внедрение, эксплуатация/ Дениел О'Лири. — М.: ООО «Вершина», 2004. — 272 с.

6. Офіційний сайт «Американського товариства по управлінню виробничими запасами» –APICS, режим електронного доступу: http://apics-pdx.org/images/downloads/PDM/pdm_sept2012_demandforecasting_and_inventoryplanning.pdf

7. Галенко А.В. Досвід впровадження системи управлінського обліку на українських підприємствах на сучасному етапі / А.В. Галенко, О.В. Щипанова // Економічний простір. – 2013. - № 48/2. - С.317-325.

8. Петрович И.М. Економіка та фінанси підприємства: підручник / И. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. - Львів, 2014. - 408 с.

02.06.2015

УДК [631.162:332.6](477.64)

Кучеркова С.О.

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь

ОБЛІК ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК І ЗЕМЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Анотація. В статті розглядається одна з найпоширеніших форм земельних відносин оренда земельних ділянок й орендна плата за користування землями сільськогосподарського призначення з використанням методів бухгалтерського обліку. На конкретному прикладі показується облікове забезпечення інформації щодо обліку земельних ділянок і орендної плати, відображення у первинних документах і бухгалтерських рахунках. Досліджується нове поняття «транзакційні витрати», їх класифікація і взаємозв'язок з витратами на укладення договорів оренди земельних ділянок.

Ключові слова: земельні відносини, оренда, облік орендної плати, облік земельної ділянки, транзакційні витрати.

УЧЕТ АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ И ЗЕМЕЛЬНЫЕ ОТНОШЕНИЯ В СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СРЕДЕ

Аннотация. В статье рассматривается одна из наиболее распространенных форм земельных отношений аренда земельных участков и арендная плата за пользование землями сельскохозяйственного назначения с использованием методов бухгалтерского учета. На конкретном примере показывается учетное обеспечение информации относительно учета земельных участков и арендной платы, отражения в первичных документах и бухгалтерских счетах. Исследуется новое понятие «транзакционные издержки», их классификация и взаимосвязь с расходами на заключение договоров аренды земельных участков.

Ключевые слова: земельные отношения, аренда, учет арендной платы, учет земельного участка, транзакционные издержки.

ACCOUNTING FOR LEASE (RENT) OF LAND PLOTS AND LAND RELATIONS IN THE SOCIO-ECONOMIC ENVIRONMENT

Abstract. The article discusses one of the most common forms of land relations of the lease of land and lease fee for the use of agricultural lands using methods of accounting. A specific example is shown to the user providing information regarding the registration of land plots and rents, reflected in the primary documents and accounting records. Explores a new concept of "transaction costs", their classification and relationship to expenditure on the conclusion of lease contracts of the land plots.

Keywords: land relations, rent, accounting of rent, accounting of land, transaction costs.

Вступ. Як відомо, земля виступає незамінним засобом виробництва. В агропромисловому комплексі України здійснити виробничий процес без неї майже неможливо.

Сучасні сільськогосподарські підприємства намагаються забезпечити максимальну ефективність використання землі. Для цього вони запроваджують сівоzmіни, змінюють структуру посівних площ, розробляють систему внесення добрив у ґрунт, використовують певні сорти рослин, розробляють заходи щодо поліпшення земель, уникнення ерозії і засухи.

Усі витрати, що поніс виробник, він обов'язково порівнює зі своїми доходами. На допомогу керівництву приходить бухгалтерський облік. Він забезпечує підприємство в усій необхідній інформації, на основі якої менеджери приймають певні управлінські рішення. Всю інформацію про отримані доходи і понесені затрати на підприємстві реєструє бухгалтерська служба підприємства, в тому числі інформацію про земельні ділянки.

Зважаючи на те, що бухгалтерський облік виконує таку важливу функцію на підприємстві,